

Okruhy a otázky na záverečné skúšky v magisterskom stupni v študijnom programe história v akademickom roku 2024/2025

DEJINY EURÓPSKEHO PRAVEKU

1. Archeologické pramene a kategórie
2. Hlavné postavy dejín európskej archeológie.
3. Periodizácia pravekých dejín..
4. Prírodné podmienky v pleistocéne.
5. Evolúcia rodu Homo.
6. Kultúrny prehľad mladého paleolitu v Európe..
7. Hlavné znaky, časové zaradenie a kultúrny prehľad mezolitu v Európe.
8. Podstata neolitickej revolúcie - vznik a formovanie nových štruktúr.
9. Stredná Európa v mladšej dobe kamennej.
10. Kultúrny vývoj v neskorej dobe kamennej na Slovensku.
11. Slovensko v dobe bronzovej.
12. Doba železná v Európe.
13. Germáni vo včasnej dobe historickej.
14. Doba rímska v strednej Európe.
15. Sťahovanie národov v Európe.
16. Etnogenéza Slovanov.

DEJINY STAROVEKU

1. Vznik najstarších štátov, prírodné a geografické podmienky.
2. Sumerská civilizácia – dejiny, kultúra, umenie.
3. Staroakkadská ríša a tretia dynastia z Uru.
4. Starobabylonské obdobie (1894 – 1594 pred n. l.).
5. Staroasýrska ríša. 20. – 18. storočia pred n. l.
6. Egypt – preddynastické obdobie (Archaická doba).
7. Egypt – obdobie Starej ríše a prvé prechodné obdobie.
8. Egypt – obdobie Novej ríše – politické a kultúrne dejiny.
9. Malá Ázia v dobe Chetitskej ríše – kultúra a mytológia Chetitov.
10. Kyklady, Kréta a Egejská oblasť v 3. a 2. tisícročí pred n. l.
11. Fenícia, Sýria, Palestína v 2. tisícročí pred n. l.
12. Mykénska civilizácia.
13. Kultúra starovekého Grécka v klasickom období (umenie, literatúra, mytológia, filozofia).
14. Kultúra starovekého Grécka v helenistickom období (politika a výboje Alexandra Macedónskeho).
15. Etruskovia – problém pôvodu etnika, jazyka, hospodárske a kultové strediská, kultúra a umenie.
16. Ranné obdobie rímskej republiky (509 – 265 pred n. l.).
17. Vznik a vývoj kresťanstva v 1. – 4. storočí. Nový Zákon.
18. Rímska ríša v období principátu – prvé obdobie rímskeho cisárstva..
19. Neskoré rímske cisárstvo (dominát).
20. Staroveké čínske dynastie (Šang, Čou, Čchin, Chan) – politické a kultúrne dejiny.

DEJINY STREDOVEKU

1. Sťahovanie národov a vznik stredovekej Európy.
2. Barbarské štáty.
3. Franská ríša.
4. Cesty vzniku stredovekej spoločnosti. Charakteristika raného stredoveku.
5. Cirkev v ranom stredoveku.
6. Byzantská ríša v ranom stredoveku.
7. Arabská ríša.
8. Križiacke výpravy.
9. Francúzsko v ranom stredoveku.
10. Anglicko v ranom stredoveku.
11. Normanské výboje a vznik škandinávskych štátov.
12. Kyjevská Rus.
13. Vrcholný stredovek. Hospodárstvo, spoločnosť.
14. Kultúra raného a vrcholného stredoveku.
15. Poľsko v stredoveku.
16. Nemecko v ranom stredoveku. Svätá ríša rímska.
17. Český štát v stredoveku.
18. Mongoli, Ríša veľkého chána a jej nástupcovia.
19. Balkán v stredoveku (Bulharsko, Srbsko, Bosna, Chorvátsko, rumunské kniežatstvá).
20. Reconquista a vznik Španielskeho kráľovstva.

DEJINY SLOVENSKA V STREDOVEKU

1. Moravsko a Nitriansko, vznik Veľkej Moravy.
2. Veľká Morava a jej miesto v ranostredovekej Európe.
3. Kultúra Veľkej Moravy.
4. Príchod Maďarského kmeňového zväzu a vznik Uhorského kráľovstva, osobnosť svätého Štefana.
5. Začleňovanie územia Slovenska do Uhorského kráľovstva.
6. Hospodárstvo a spoločnosť v ranom stredoveku.
7. Privilegované a nepriviligované obyvateľstvo na Slovensku v ranom stredoveku.
8. Cirkev na Slovensku v ranom stredoveku.
9. Slovensko v 11. – 12. storočí.
10. Tatársky vpád a jeho dôsledky.
11. Kultúra raného stredoveku na Slovensku.
12. Slovensko za vlády Anjouovcov.
13. Vznik a rozvoj miest v 13. – 15. storočí.
14. Matej Korvín a jeho vláda.
15. Poddaní na Slovensku vo vrcholnom a neskorom stredoveku.
16. Šľachta a magnáti na Slovensku vo vrcholnom a neskorom stredoveku.
17. Baníctvo na Slovensku v stredoveku.
18. Obchod na Slovensku v stredoveku.
19. Remeselná výroba na Slovensku v stredoveku.

DEJINY RANÉHO NOVOVEKU

1. Zámorské objavy, predpoklady, príčiny a dôsledky.
2. Reformácia.
3. Obnova katolíckej cirkvi a rekatolizácia.
4. Osmanská ríša v stredoveku a ranom novoveku.
5. Raný novovek. Hospodárstvo a spoločnosť.

6. Kultúrna raného novoveku.
7. Smery reformácie a jej šírenie v Európe.
8. Vznik kolónií, prvé koloniálne mocnosti, súperenie o kolónie.
9. Zjednocovanie ruských kniežatstiev, Rusko v 16. – 17. storočí.
10. Absolutizmus ako forma vlády a politický systém v západnej a strednej Európe.
11. Nástup absolutizmu vo Francúzsku.
12. Anglicko v 16. – 17. storočí.
13. Habsburská monarchia, vznik a vývin do polovice 17. storočia.
14. Nizozemská revolúcia a vznik samostatného Nizozemska.
15. Poľsko v ranom novoveku.
16. Svätá ríša rímska národa nemeckého v 16. – 17. storočí.
17. Tridsaťročná vojna, príčiny, priebeh a dôsledky.
18. Renesancia a humanizmus.
19. Krajiny Koruny Českej v 16. – 17. storočí.
20. Prvá kríza stredoveku a sedliacke vojny v stredoveku a ranom novoveku (v Uhorsku, Nemecku a Chorvátsku).

DEJINY SLOVENSKA V RANOM NOVOVEKU

1. Bitka pri Moháči a jej dôsledky.
2. Slovensko v susedstve Osmanskej ríše.
3. Územie Slovenska v habsburskej monarchii.
4. Reformácia na Slovensku.
5. Rekatolizácia na Slovensku.
6. Náboženské pomery na Slovensku v ranom novoveku.
7. Pätnásťročná vojna a povstanie Štefana Bocskai.
8. Protihabsburské povstania na území Slovenska.
9. Povstanie Františka II. Rákócziho a Slovensko.
10. Remeselná výroba a baníctvo na Slovensku v ranom novoveku.
11. Obchod na Slovensku v ranom novoveku.
12. Poddaní na Slovensku v ranom novoveku.
13. Šľachta a magnáti na Slovensku v ranom novoveku.
14. Mestá a mešťania na Slovensku v ranom novoveku.
15. Kultúra na Slovensku v ranom novoveku.
16. Slovensko v 18. storočí, vláda Márie Terézie.
17. Národnostné pomery na Slovensku v ranom novoveku.
18. Školstvo a vzdelanosť na Slovensku v ranom novoveku.
19. Vývin slovenskej národnosti v ranom novoveku.
20. Periodizácia dejín Slovenska v stredoveku a ranom novoveku.

DEJINY NOVOVEKU

1. Zjednotenie Nemecka a Talianska a jeho dôsledky na vývoj medzinárodných vzťahov na konci 19. storočia.
2. Priemyselná revolúcia a modernizácia.
3. Budovanie Ruska ako európskej mocnosti v 17. a 18. storočí.
4. Vojna za nezávislosť anglických kolónií v Severnej Amerike a vznik USA.
5. Predpoklady rozpútania prvej svetovej vojny.
6. Politické premeny Anglicka v 17. storočí.
7. Európsky a svetový obchod v období novoveku – merkantilizmus a obchodné spoločnosti.

8. Veľká francúzska revolúcia.
9. Napoleonské vojny v rokoch 1804 – 1815 a ich dôsledky.
10. Rozpad španielskych koloniálnych dŕžav na americkom kontinente a vývoj Latinskej Ameriky v 19. storočí.
11. Osvietenstvo ako nový impulz európskeho vývoja v 18. storočí.
12. Hospodársky vývoj Európy koncom 19. a začiatkom 20. storočia.
13. Myšlienkové smery po priemyselnej revolúcii v Európe.
14. Postavenie cirkví v novovekej európskej spoločnosti.
15. Koloniálna politika európskych štátov v novoveku.
16. Európa po Viedenskom kongrese (činnosť Svätej aliancie, revolučné vlny a ich dôsledky).
17. Vnútropolitický vývoj a zahraničná politika veľmocí na konci novoveku (V. Británia, Francúzsko, Nemecko, Rusko, USA, Japonsko).
18. Východná otázka a formovanie národných štátov na Balkáne v 19. a začiatkom 20. storočia.
19. Formovanie politických smerov a prúdov v Európe na konci novoveku (liberalizmus, konzervativizmus, socializmus a robotnícke hnutie).
20. Zápasy o nové rozdelenie sveta a medzinárodné vzťahy na začiatku 20. storočia.

DEJINY SLOVENSKA V R. 1780 – 1918

1. Začiatky moderného národného vývinu Slovákov do roku 1848 v kontexte ideí európskeho nacionalizmu 19. storočia (historickoprávny princíp a prirodzenoprávny princíp).
2. Slovácka vzájomnosť v národnom živote Slovanov v rakúskej monarchii.
3. Reformné hnutie v Uhorsku v prvej polovici 19. storočia a národnopolitické aktivity Slovákov.
4. Veľkomadžarská štátna doktrína v 40. rokoch a slovenská otázka v Uhorsku.
5. Slovenská otázka v národnom hnutí Slovákov v revolučných rokoch 1848 – 1848 (uhorský a rakúsky kontext riešenia).
6. Neoabsolutizmus a Slováci v Uhorsku.
7. Riešenie slovenskej otázky v Uhorsku v memorandovom a matičnom období (60. – 70. roky 19. storočia).
8. Slovenská národná strana a jej pronárodné aktivity po rakúsko-uhorskom vyrovnaní v roku 1867 a prijatí národnostného zákona v roku 1868.
9. Slovenské politické spektrum na prelome 19. a 20. storočia a postoje politických síl k riešenie slovenskej otázky.
10. Hospodársky rozvoj Slovenska v uhorskom kontexte od druhej polovice 19. do začiatku 20. storočia.
11. Migrácia a vyst'ahovalectvo na Slovensku od konca 19. storočia do prvej svetovej vojny (dôsledky pre národný vývin Slovákov).
12. Riešenie slovenskej otázky v rokoch prvej svetovej vojny na Slovensku.
13. Americkí Slováci a slovenská otázka v rokoch prvej svetovej vojny.

SLOVENSKE A ĆESKOSLOVENSKE DEJINY PO ROKU 1918

1. Ćeský a slovenský odboj v rokoch 1914 – 1918 a vznik ĆSR, koncepcie a úvahy o podobe spoločného štátu.
2. Ćeskoslovensko a jeho hranice. Vnútro- i zahraničnopolitické súvislosti (1918 – 1920, 1938, 1945).
3. Začlenenie Slovenska a Podkarpatskej Rusi do spoločného štátu (1918 – 1919).

4. Národnostné problémy medzivojnového Československa (vzťah štátu k národnostným menšinám a vzťah menšín k československému štátu).
5. Podkarpatská Rus v dejinách Československa (1919 – 1939).
6. Pôda ako politický a mocenský faktor v dejinách Československa (pozemková reforma v medzivojnovom období, pozemková reforma za slovenského štátu, kolektivizácia v 50. a 60. rokoch 20. storočia).
7. Čechoslovakizmus a autonomizmus, ich podstata a príčiny.
8. Česko-slovenské vzťahy v 20. storočí. Od spoločného štátu (1918) k dvom samostatným republikám (1993).
9. Slovenská politická scéna (národné a celoštátne strany) a medzivojnové Československo.
10. Česká a slovenská historiografia v 20. storočí a vznik Československa (1918). Historická interpretácia a jej dobová (politická) determinácia.
11. Slovenský štát – mýty a skutočnosť.
12. Česká a slovenská historiografia doma a v exile a podoby jej interpretácie slovenského štátu a SNP.
13. Československo po skončení druhej svetovej vojny a podoby vyrovnávania sa s viacnárodnostným charakterom štátu (riešenie nemeckej a maďarskej otázky).
14. Československo a jeho cesta k socializmu. Od februárového prevratu v roku 1948 po Ústavu ČSSR (1960).
15. Rok 1968 a jeho dopad na československú spoločnosť (Pražská jar, okupácia ČSSR, federácia, normalizácia v 70. rokoch 20. stor.).

SVETOVÉ DEJINY PO ROKU 1918

1. Formovanie mocensko-politického rozdelenia sveta a Európy po prvej svetovej vojne (1918 – 1923).
2. Politické a ekonomické aspekty vývoja medzinárodných vzťahov v 20. rokoch 20. storočia.
3. Miesto Ázie, Afriky a Ameriky v medzinárodnopolitickom vývoji sveta v medzivojnovom období.
4. Nástup fašizmu v Európe a vo svete, jeho zdroje a prvé prejavy.
5. Formovanie fašistického bloku a vývoj bilaterálnych vzťahov jeho členov v druhej polovici 30. rokov 20. storočia.
6. Stredná Európa a jej miesto v politike svetových veľmocí v medzivojnovom období.
7. Medzinárodnopolitická situácia vo svete v prvej polovici 30. rokov 20. storočia.
8. Politika svetových veľmocí (Veľká Británia, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, USA, ZSSR, Japonsko) v predvečer druhej svetovej vojny (1938 – 1939).
9. Druhá svetová vojna – príčiny, etapy priebehu, výsledky – z pohľadu najnovšej historiografie.
10. Sformovanie protihitlerovskej koalície – Veľkej trojky – a jej miesto v medzinárodnopolitickom vývoji v rokoch druhej svetovej vojny.
11. Studená vojna a povojnová bipolarnosť svetového vývoja (príčiny, etapy, hlavné medzníky vývoja, súčasná historiografia).
12. Medzinárodnopolitický vývoj sveta v období prechodu k studenej vojne (1945 – 1949).
13. Hlavné aspekty vývoja medzinárodných vzťahov v 70. rokoch 20. storočia.
14. Miesto Ázie a Afriky v politike ústredných svetových veľmocí po roku 1945 .
15. Rozpad koloniálnych impérií vo svete po roku 1945.
16. Hlavné trendy vývoja západného mocenského bloku (1945 – 1990).
17. Hlavné trendy vývoja východného mocenského bloku (1945 – 1990).

18. Vývoj bilaterálnych vzťahov ústredných svetových veľmocí v období studenej vojny (1945 – 1990).
19. Ukončenie bipolárneho vývoja sveta. Priebeh rozpadu blokového systému a hlavné faktory rozpadu.
20. Zjednotená Európa – predpoklady vzniku, hlavné medzníky vývoja, základné dokumenty, súčasnosť.